

освіти, що потребує не тільки технічного забезпечення програмними продуктами, але й методологічної підтримки професійної діяльності вчителів та адаптації освітніх програм.

Особливості оцінювання результатів навчальної діяльності учнів з біології в умовах внутрішнього контролю закладу освіти

*Л. С. Ващенко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
відділу моніторингу та оцінювання якості
загальної середньої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Важливою складовою внутрішньошкільного контролю є контроль за станом викладання навчальних предметів, що має на меті поліпшення якості їх вивчення та формування компетентностей школярів. Організуючи внутрішній контроль результатів навчання з біології важливо відповісти на декілька запитань. По-перше, що необхідно оцінювати. По-друге, необхідно визначитися з основними засобами оцінювання навчальних результатів з біології. Вони є різними. Це можуть бути тестові завдання на порівняння; на аналіз і корекцію тверджень; на встановлення причинно-наслідкових зв'язків; завдання на класифікацію об'єктів і явищ; завдання на формування дослідницьких умінь; аналіз схем, графіків та діаграм, використання графічних даних тощо. По-третє, необхідно визначитися з процедурою внутрішнього контролю, видами оцінювання, послугоуватися поточним, тематичним та формувальним оцінюванням, що натеper складають систему оцінювання результатів навчання учнів закладів загальної середньої освіти.

Важливою складовою внутрішнього контролю результатів навчальної діяльності з біології є практичні роботи, які сприяють формуванню предметних компетентностей, розвитку дослідницьких умінь учнів.

Для організації внутрішнього контролю результатів навчальної діяльності з біології важливе значення мають також ситуаційні завдання, які є складовими ситуаційного методу навчання. Вони вчать учнів ставити запитання, відрізняти факти від думок, виявляти важливі і другорядні обставини, аналізувати і виносити рішення. Використання в навчанні ситуаційних завдань пов'язує навчання з реальним життям школярів, сприяє використанню й накопиченню особистого досвіду учнів.

Складником внутрішньої системи забезпечення якості освіти є система оцінювання та самооцінювання освітніх процесів закладів освіти. У цьому контексті особливого значення набуває самооцінювання результатів навчальної діяльності учнів. За результатами опитування учасників дослідження показано, що вчителі підтримують використання школярами самооцінювання, що дає можливість розвивати навички критичного мислення, уміння учнів об'єктивно оцінювати свої результати. Щодо негативних результатів використання методу самооцінювання учнів у навчальному процесі педагогічні працівники називають те, що учні можуть мати труднощі у самооцінюванні своїх результатів навчання і бути не готовими до

об'єктивного самовизначення та самовизнання своєї оцінки. Погляди вчителів та ліцеїстів щодо вміння школярів самооцінювати свої навчальні досягнення частково розійшлися. Понад половини педагогів не змогли відповісти на це запитання. Третина вважають, що так, в учнів сформована здатність до самооцінювання. Однак 63% ліцеїстів вважають, що вони постійно або здебільшого здійснюють самооцінювання своєї навчальної діяльності, третина цей метод використовує дуже рідко. Отже, важливим аргументом необхідності використання внутрішнього контролю є те, що він забезпечує вивчення здатності учнів проникати в сутність питання з певного предмету та формує в них уміння критично мислити.

Оцінювання медійно-інформаційної грамотності вчителів у системі внутрішньошкільного контролю

*А. В. Гривко,
кандидат педагогічних наук,
старший дослідник, старший науковий співробітник
відділу моніторингу та оцінювання якості
загальної середньої освіти
Інституту педагогіки НАПН України*

Медійно-інформаційна грамотність (МІГ) є важливою і необхідною сукупністю професійних характеристик учителів, які впливають на якість надання ними освітніх послуг. Оцінювання МІГ учителів, зокрема у системі внутрішньошкільного контролю *на інституційному рівні* (на рівні школи) допоможе визначити рівень МІГ педагогічного колективу, спрогнозувати якість освітніх послуг в аспекті оцінюваних характеристик та гарантувати їх надання. *На індивідуально-професійному рівні* оцінювання МІГ вчителів допоможе з'ясувати рівень сформованості її складників, необхідних для ефективної підтримки навчання учнів у цифрову епоху, та відповідність їх необхідним компонентам професійного стандарту. Медіа постійно розвиваються, тому оцінка навичок медійно-інформаційної грамотності вчителя показує, якою мірою він відстежує останні тенденції і технології та може відповідним чином адаптувати свої методи навчання. Оцінюючи МІГ вчителів, школи мають можливість також оцінити вплив відповідних навичок і компетентностей вчителів на результати навчання учнів, а також визначити потреби вчителів щодо вдосконалення своїх навичок і вжити заходів для їх задоволення.

Використання методу самооцінювання з одного боку дає змогу вчителям взяти на себе відповідальність за власний професійний розвиток: оцінити власну роботу та скоригувати використовувані ними методи для покращення результатів навчання учнів, а з іншого – визначити сфери, де їм потрібні додаткові ресурси чи підтримка, що може допомогти адміністрації приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу ресурсів і розробки програм професійного розвитку.

Результати самооцінювання вчителів дають змогу проаналізувати зібрані відомості щодо їхніх особистісних суджень про рівень розвитку в них як окремих компонентів МІГ, так і значущих груп компонентів (критичне сприймання та аналіз медіаконтенту, створення, поширення та обмін медіаконтентом, застосування ІКТ